

РОЗДІЛ 7 ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

УДК 37.091.113:37.091.313 (043.2)

Беняк О.М.,
студентка ОС «Магістр», спеціальності «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет
Тягур В.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту
Мукачівського державного університету,
заступник директора з навчальної роботи
гуманітарно-педагогічного фахового коледжу
Мукачівського державного університету

НЕОБХІДНІСТЬ ВОЛОДІННЯ КЕРІВНИКАМИ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ СУЧАСНИМИ ІННОВАЦІЙНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ НАВЧАННЯ

Нинішня концепція модернізації освіти всі труднощі її реалізації покладає на регіони, і в першу чергу, на освітні установи, надавши їм можливість не тільки самостійного ведення фінансово-господарської діяльності в сфері освіти, а й відповідальності. Підвищення якості освіти, впровадження профільного та дистанційного навчання, нових інноваційних технологій в навчальний процес і процес управління, забезпечення матеріально-технічної бази, принципи фінансування та самостійного управління – ось далеко не повний перелік завдань, які лягли на плечі керівників і управлінців освітніх організацій.

Інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану. Слово "інновація" має багатомірне значення, оскільки складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації [1, с. 338-340].

Теорію і методику управління інноваційними процесами у вищій школі висвітлено в працях таких вчених, як: Г. Клімової, О. Кукліна, А. Кузьмінського, Б. Миронова, А. Навроцького, С. Ніколаєнка, Л. Пшеничної, А. Савельєва, В. Садовничого, Н. Сорокіної та ін. Значний інтерес становлять дослідження інноваційних технологій моделей освітнього процесу у вищих навчальних закладах, які розкриті в наукових працях такими вченими, як: М. Кларіна, О. Мещанінова, А. Наливайка, Т. Рожнової та інші. Підготовка керівників закладів загальної середньої освіти до інноваційної діяльності розкрита в працях Н. Василенка, Н. Меркулової. Особливості управлінсько-педагогічної підготовки керівників закладів освіти в сучасних умовах розглядають М. Елькін, А. Коробченко і М. Головка. Сучасні підходи до визначення інноваційної культури керівника та стратегії управління інноваціями представлено в роботах О. Любіна, А. Ніколаєва, Л. Водачек та ін. Психолого-педагогічні аспекти формування інноваційної культури керівника представлено в роботах В. Петрова, Н. Кузьміної, В. Кременя, В. Загвязинського та ін. Значний інтерес становлять дослідження інноваційних технологій моделей освітнього процесу в закладах вищої освіти, які розкриті в наукових працях такими вченими, як: М. Кларіна, О. Мещанінова, А. Наливайка, Т. Рожнової та інші. Проблеми інноваційного менеджменту освіти досліджуються в наукових працях В. Андрущенко, В. Беха, Л. Ващенко, Л. Даниленко, В. Жукової, Л. Калініної, В. Маслової, Н. Погрібної, А. Крижанівського, Є. Павлютенкова, В. Паламарчука та інших.

Отже, теоретичні та методичні засади розвитку інноваційної культури майбутнього керівника закладу загальної середньої освіти висвітлені в дослідженнях багатьох вітчизняних учених. Інноваційна культура як складова інноваційного потенціалу, що характеризує рівень освітньої, загальнокультурної та соціально-психологічної підготовки особистості та

суспільства в цілому визначається Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». Проблема інноваційного управління є загальнонауковою, оскільки це предмет досліджень багатьох наук: менеджменту, економіки, соціології, психології.

Вважаємо, що в науковій літературі достатньо ґрунтовно досліджено саме окремі аспекти обраної нами теми. Проте саме відсутність системного підходу до її висвітлення спонукає до подальших наукових розвідок у галузі інноваційної культури керівника закладу загальної середньої освіти.

З піднесенням інноваційного руху в освіті одним із пріоритетних напрямів управління школою є пошуки шляхів організацій освітніх, педагогічних та управлінських нововведень. Важливою складовою інноваційного потенціалу є здатність навчального закладу, її лідера до створення інноваційного середовища.

Забезпечення якісного управління процесами функціонування й розвитку загальноосвітніх навчальних закладів неможливе без необхідного рівня формування готовності керівників до запровадження інновацій в освіті.

Розвиток інноваційної культури керівників закладів освіти визначається як фахова готовність до інноваційної діяльності та потенціал професіонала, а саме: - усвідомлення фахівцем значущості його професійної діяльності для соціуму та для себе особисто; - наявність певної суми знань, необхідних для успішної реалізації професійної діяльності; - дотримання послідовності власних дій під час здійснення професійної діяльності; - володіння певним набором психологічних якостей, необхідних у діяльності керівника закладу загальної середньої освіти. Готовність до інноваційної діяльності, як багатокomпонентне та багаторівневе явище, має тенденцію до постійного розвитку та вдосконалення.

Керівник закладу здійснює інноваційну діяльність і управляє нею, є творчою особистістю, яка характеризується завжди творенням чогось нового на основі перетворення пізнаного: нового результату або оригінальних шляхів і методів його одержання. Такі керівники є інноваційними менеджерами в освіті, конкурентноспроможними, такими, що відповідають стратегії розвитку системи освіти України у XXI столітті суттєва модернізація системи освіти передбачає передусім оновлення управлінської діяльності керівників освітніх закладів. Нові життєві умови виявляють потребу та необхідність будувати індивідуалізовану конкурентноспроможну освітню політику. Керівник навчального закладу відіграє в цьому процесі ключову роль. Основною метою професійного розвитку керівників навчальних закладів є усвідомлення ними необхідності прогресивних змін, готовність до пошуку нових можливостей організаційного й індивідуального розвитку.

Оновлене мислення керівника навчального закладу звільнить його від стереотипів, допоможе проявити індивідуальність, відчути особисту відповідальність за свій вибір і за людей, з якими працює, зосередитись на результатах діяльності, а не на намірах і засобах, сприятиме творчості. Керівники закладів освіти мають керуватися у своїй управлінській діяльності новими інноваційними та інформаційними технологіями. Тільки ті керівники, які самі безпосередньо використовують у своїй роботі нові інновації технології, можуть ефективно запровадити їх і в навчально-виховній діяльності навчальних закладів.

Інновації в освіті є закономірним явищем, динамічним за характером і розвивальним за результатами, їх запровадження дозволяє вирішити суперечності між традиційною системою і потребами в якісно новій освіті. Сутнісною ознакою інновації є її здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності педагога, розширювати інноваційне поле освітнього середовища у навчальному закладі, регіоні. Як системне утворення інновація характеризується інтегральними якостями: інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, інноваційне середовище.

Інновації класифікують за об'єктом впливу (педагогічні, соціально-психологічні, організаційно-управлінські), рівнем поширення (системно-методологічні та локально-технологічні) та інноваційним потенціалом нового (радикальні, модифікаційні, комбінаторні). За об'єктом впливу результатами педагогічних новацій є якісні зміни у навчанні та вихованні школярів. Упровадження інновацій спеціально-психологічної

спрямованості сприяє покращенню мікроклімату в освітньому середовищі, формує високий рівень культури стосунків між суб'єктами навчально-виховного процесу. Інновації організаційно-управлінського типу забезпечують запровадження сучасних форм і методів управління, сприяють подоланню стереотипів консервативного стилю керівництва, формують нові партнерські відносини. Поширення інновацій системно-методологічного рівня запроваджуються у межах загальної системи. Локально-технологічний рівень інновацій передбачає апробацію особистісно орієнтованих інноваційних методів, систем на окремих об'єктах освіти. Згідно з інноваційним потенціалом нового, радикально нові ідеї — інновації в освіті, що запроваджуються на основі кардинально нових засобів (інформаційно-комп'ютерних технологій, нейролінгвістичного програмування тощо). Модифікаційними називають інновації, спрямовані на вдосконалення змісту, форм, методів» навчально-виховного процесу, організації освіти. Комбінаторними називають осучаснені новації — освітні й педагогічні традиції, адаптовані до нового соціокультурного середовища. [2].

Отже, впровадження нових інноваційних та інформаційних технологій і злагоджена робота команди на чолі з лідером (керівником освітнього навчального закладу) дає змогу високоефективно керувати освітнім закладом, використовувати в роботі інноваційні підходи. Рівень управлінської компетентності керівника закладу освіти на інноваційних засадах забезпечує сталий розвиток освітньої установи, її конкурентоспроможність на шляху європейської інтеграції. Вхідження України до Євросоюзу є неможливим без розвитку інноваційного потенціалу нації. Сьогодення українського освітнього простору характеризується зміною змісту, форм, методів та засобів навчання, виховання й управління, зумовленою інноваційними процесами та реформуванням освіти.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Дубасенюк О.А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки // Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: Монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – С. 14-47.

УДК 371.11

Гуські Т.В.,
студентка, Мукачівський державний університет
Мочан Т.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти
Мукачівський державний університет

ІННОВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Концепція реформування державної політики в інноваційній сфері націлює на неперервній підготовці та підвищенні кваліфікації керівних кадрів з проблем реалізації державної інноваційної політики й інноваційного менеджменту з метою формування у них інноваційного мислення, розвитку творчого потенціалу, позитивного ставлення до інновацій [5].

Питання особистості та компетентності керівника постійно викликали і викликають інтерес науковців. У різні часи проблемам особистості лідера присвятили свої роботи такі автори: Б. Бабенко, М. Бургін, С. Гончаренко, В. Зацепін, Г. Калетнік, Є. Кузьмін, Д. Креч, Т. Мальковська, Н. Маслова, Н. Седєванова, Р. Солопова, Л. Турищева, Р. Шакуров, М. Шимановський та багато інших. Вагомий внесок у формування сучасних наукових підходів до визначення ролі особистості керівника в процесі управління здійснили І. Белканов, Т. Гриценко, В. Зігерт, А. Кібанов, Л. Ланг, І. Марченко, Л. Скібицька А. Омаров, М. Станкін, А. Файоль, В. Шепель та інші. Основи формування педагогічного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>